

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Pravilnika o arheoloških raziskavah obsega:

- Pravilnik o arheoloških raziskavah (Uradni list RS, št. 3/13 z dne 11. 1. 2013),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o arheoloških raziskavah (Uradni list RS, št. 56/22 z dne 22. 4. 2022).

PRAVILNIK o arheoloških raziskavah

(neuradno prečiščeno besedilo št. 1)

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina pravilnika)

(1) Ta pravilnik določa pogoje in zahteve za izvajanje arheoloških raziskav (v nadaljnjem besedilu: raziskave) na območju Republike Slovenije in nadzor nad njimi, standarde predhodnih raziskav arheoloških ostalin ter način izdelave, vsebine in hranjenja dokumentacije in arhivov arheoloških najdišč.

(2) Priloge 1 do 6 so sestavni del tega pravilnika.

2. člen (arheološke raziskave)

(1) Raziskave po tem pravilniku so dela, ki posegajo v arheološke ostaline ali arheološko dediščino zaradi njihovega varstva, s katerimi se ugotavlja njihova prisotnost, proučujejo njihovi deli ali pridobivajo podatki o njihovem obstoju, pomenu, stanju in ogroženosti. Raziskave vključujejo terenske in poizkopavalne oziroma poterske postopke za izdelavo končnega strokovnega poročila o raziskavi ter predajo arhiva arheološkega najdišča pristojnemu muzeju. Raziskave se glede na način posega v arheološke ostaline delijo na neinvazivne, šibko invazivne in invazivne:

- neinvazivne so raziskave, ki fizično ne posegajo v arheološke ostaline ali jih ne spreminjajo;
- šibko invazivne so raziskave, ki le delno fizično posegajo v arheološke ostaline in jih pri tem ne spreminjajo;
- invazivne so raziskave, ki fizično posegajo v arheološke ostaline in jih pri tem spreminjajo oziroma odstranijo.

Podrobnejša delitev vrst raziskav je opredeljena v strokovnih standardih raziskav, ki so določeni v prilogi 1 tega pravilnika.

(2) Posamezni izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo:

1. »arhiv arheološkega najdišča« je rezultat raziskave posameznega arheološkega najdišča skupaj z vsemi arheološkimi najdbami, vzorci in celotno dokumentacijo, ki

- spremlja arheološko raziskavo in poizkopavalno oziroma poterensko obdelavo, in mora biti trajno hranjen kot zbirka tako, da se omogoča dostop strokovni in širši javnosti;
2. »naročnik« je pravna ali fizična oseba, ki naroči raziskavo ali jo izvaja sama za svoj račun;
  3. »izvajalec raziskave« je pravna ali fizična oseba, ki kot gospodarsko ali negospodarsko dejavnost opravlja storitve pri izvajanju raziskav;
  4. »nadzornik« je konservator-arheolog Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine (v nadaljnjem besedilu: zavod), ki opravlja nadzor nad raziskavo ter pri tem ugotavlja skladnost raziskave z zahtevami iz kulturnovarstvenega soglasja po prvem odstavku 31. člena ZVKD-1, s katerim se dovoli raziskava (v nadaljnjem besedilu: soglasje za raziskavo), in skladnost s strokovnimi standardi raziskav;
  5. »odgovorna oseba izvajalca« je oseba, ki jo izvajalec raziskave pooblasti, da opravlja delo v imenu, za račun, v korist ali s sredstvi izvajalca raziskave, oziroma ki pri izvajalcu izvaja dolžno nadzorstvo;
  6. »poizkopavalna oziroma poterenska obdelava arhiva najdišča« vključuje postopke, ki so potrebni za izdelavo končnega strokovnega poročila o raziskavi in predajo arhiva najdišča pristojnemu muzeju;
  7. »primarna zaščita« so postopki, s katerimi se med raziskavo prepreči propadanje arheoloških najdb in zagotovi njihova ohranitev do predaje pristojnemu muzeju;
  8. »strokovni svetovalec raziskave« je posameznik, ki ga izmed uveljavljenih strokovnjakov s področja arheologije ali strokovnjakov-specialistov za svetovalca nadzornika raziskave predlaga komisija za arheološke raziskave v soglasju za raziskavo.

- (3) Drugi izrazi, ki se uporabljajo v tem pravilniku, imajo enak pomen kot v ZVKD-1.

3. člen **(komisija za arheološke raziskave)**

(1) Komisija za arheološke raziskave (v nadaljnjem besedilu: komisija) je posvetovalno telo ministra, pristojnega za kulturo (v nadaljnjem besedilu: minister), ki deluje kot strokovna komisija v skladu z zakonom, ki ureja uresničevanje javnega interesa za kulturo.

(2) Komisijo sestavlja sedem članov, ki jih za petletni mandat imenuje minister. Po poteku mandata so lahko člani ponovno imenovani.

(3) V komisijo je izmed uveljavljenih strokovnjakov imenovanih pet arheologov-konservatorjev zavoda, en arheolog-kustos in en arheolog z akademskega področja, izmed katerih minister imenuje predsednika.

- (4) Komisija opravlja predvsem naslednje naloge:
- vsebinsko presoja vloge in daje mnenje o izdaji soglasja za raziskavo,
  - daje mnenja o ustreznosti strokovne usposobljenosti vodje in namestnika raziskav ter strokovnih sodelavcev raziskav,
  - daje predloge za pogoje za izvedbo raziskave,
  - daje mnenje o ustreznosti poterenske obdelave arhiva arheološkega najdišča,
  - daje mnenje o ustreznosti predloga ureditve lokacije ali območja raziskave po koncu terenskega dela raziskave,
  - daje mnenje o ustreznosti predloga določitve dela ali več delov območja z arheološkimi ostalinami ali dela ali več delov arheoloških ostalin, ki se ohranjajo na mestu odkritja zaradi poznejšega preverjanja stratigrafije in arheološke sestave najdišča ali predstavitve arheoloških ostalin,
  - daje mnenje o predlogih sprememb strokovnih standardov raziskav.

(5) Komisija se sestaja na sejah praviloma enkrat tedensko in najmanj enkrat mesečno.

(6) Sredstva za delovanje komisije in strokovnih svetovalcev raziskav zagotavlja ministrstvo, pristojno za kulturo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).

(7) Za vsa vprašanja, ki niso urejena s tem pravilnikom, se smiselno uporablja pravilnik, sprejet na podlagi 20. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 94/09 – odl. US, 4/10, 20/11 in 100/11 – odl. US).

2. SOGLASJE ZA RAZISKAVO

4. člen (soglasje za raziskavo)

Raziskave je mogoče opravljati samo s predhodno pridobitvijo soglasja za raziskavo, ki ga izda minister na podlagi mnenja komisije in v skladu z 31. členom ZVKD-1.

5. člen (vloga za izdajo soglasja za raziskavo)

- (1) Vloga za izdajo soglasja za raziskavo mora vsebovati naslednje podatke:
1. vlagatelj (ime in priimek fizične osebe ter naslov oziroma naziv in sedež pravne osebe, ime in priimek odgovorne osebe vlagatelja);
  2. naročnik raziskave (ime in priimek fizične osebe ter naslov oziroma naziv in sedež pravne osebe, ime in priimek odgovorne osebe naročnika raziskave);
  3. investitor posega (v primeru sofinanciranja raziskave iz državnega proračuna) (ime in priimek fizične osebe ter naslov oziroma naziv in sedež pravne osebe, ime in priimek odgovorne osebe investitorja posega);
  4. raziskovalni postopek;
  5. okolje raziskave (kopensko, podvodno, jamsko, drugo);
  6. razlog za izvedbo raziskave;
  7. obseg raziskave (parcelna številka in katastrska občina (šifra in ime));
  8. enota nepremične dediščine (EID – enotna identifikacija dediščine in ime);
  9. lastnik nepremičnine (samo pri invazivnih raziskavah) (ime in priimek fizične osebe ter naslov oziroma naziv in sedež pravne osebe);
  10. izvajalec raziskave (ime in priimek fizične osebe ter naslov oziroma naziv in sedež pravne osebe, ime in priimek odgovorne osebe izvajalca raziskave);
  11. odgovorni izvajalec raziskave (kadar je izvajalcev raziskave več) (ime in priimek fizične osebe ter naslov oziroma naziv in sedež pravne osebe, ime in priimek odgovorne osebe);
  12. vodja raziskave (ime in priimek, naslov, elektronski naslov, izobrazba, znanstveni naslov in strokovni naziv iz 103. člena ZVKD-1);
  13. namestnik vodje raziskave (ime in priimek, naslov, elektronski naslov, izobrazba, znanstveni naslov in strokovni naziv iz 103. člena ZVKD-1);
  14. strokovni sodelavci specialisti (ime in priimek, izobrazba in področje specializacije);
  15. strokovni sodelavci potapljači (pri podvodnih raziskavah) (ime in priimek, izobrazba);
  16. predvideno število delovnih dni terenskega dela raziskave;
  17. ocena vsebine in obsega raziskave;
  18. mesto začasne hrambe arhiva arheološkega najdišča (naslov);
  19. navedba in opis virov za kritje stroškov raziskave.

- (2) Vloga iz prejšnjega odstavka mora vsebovati naslednje priloge:
1. kulturnovarstvene pogoje ali kulturnovarstveno soglasje oziroma mnenje zavoda ali smernice ministrstva;
  2. obseg raziskave (poligon predvidenega posega oziroma raziskave v digitalnem formatu .shp);
  3. soglasje lastnika nepremičnine za izvedbo raziskave (pri invazivnih raziskavah);
  4. dokazilo o pravici do posega v nepremičnino oziroma do izvedbe raziskave (pri invazivnih raziskavah in kadar lastništvo ni vpisano v zemljiško knjigo);
  5. dokazilo, da so za raziskavo in poterensko obdelavo arhiva najdišča zagotovljena zadostna finančna sredstva (pri predhodnih raziskavah zaradi posega v dediščino: podpisana ali parafirana pogodba oziroma naročilnica z izvajalcem raziskave, iz katere so razvidni cena, obseg in kakovost storitev oziroma del, potrebnih za izvedbo raziskave, ter njihova usklajenost s kulturnovarstvenimi pogoji ali kulturnovarstvenim soglasjem oziroma mnenjem zavoda ali smernicami ministrstva; pri znanstvenih raziskavah: izjava z navedbo vira sredstev);
  6. projektno dokumentacijo (vsaj na ravni idejne zasnove), ki jo za pridobitev projektnih pogojev določajo predpisi, ki urejajo graditev, ali drugo projektno dokumentacijo, potrebno za izvedbo posegov (pri predhodnih raziskavah zaradi posega v dediščino);
  7. dokazila o izpolnjevanju pogojev za vodjo raziskave iz 11. člena tega pravilnika;
  8. izjavo predlaganega vodje raziskave, da se strinja z vodenjem raziskave;
  9. dokazila o izpolnjevanju pogojev za namestnika vodje raziskave iz 11. člena tega pravilnika;
  10. dokazila o izpolnjevanju pogojev in usposobljenosti za potapljanje iz 11. člena tega pravilnika (pri podvodnih raziskavah);
  11. zdravniško potrdilo o zdravstveni sposobnosti za potapljanje (pri podvodnih raziskavah);
  12. dokazila o strokovni usposobljenosti za fizičnega antropologa;
  13. pooblastilo za vodenje postopka (če za naročnika raziskave ali investitorja posega vlogo oddaja druga fizična ali pravna oseba);
  14. soglasje ministrstva, pristojnega za ohranjanje narave, in sicer za raziskave v jamah, na podlagi 19. člena Zakona o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg);
  15. projektni načrt dejavnosti (pri podvodnih raziskavah v skladu s Prilogo Konvencije o varovanju podvodne kulturne dediščine (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/08)).

(3) Vloga iz prvega odstavka tega člena se obdeluje v informacijskem sistemu eArheologija.

6. člen (strokovno mnenje)

(1) Komisija na podlagi vloge za izdajo soglasja za raziskavo in pridobitve ustreznih dokazil iz uradnih evidenc izdelava strokovno mnenje in ga pošlje ministrstvu.

(2) Komisija v mnenju presoja zlasti utemeljenost razloga za izvedbo raziskave, ustreznost usposobljenosti in sestave raziskovalne skupine ter ustreznost predlaganih raziskovalnih postopkov.

(3) Komisija v mnenju izmed konservatorjev-arheologov zavoda predlaga enega ali več nadzornikov ter morebitne dodatne strokovne zahteve in predloge za raziskavo.

(4) V mnenju lahko komisija izmed uglednih strokovnjakov s področja arheologije ali strokovnjakov-specialistov predlaga tudi enega ali več strokovnih svetovalcev nadzornika raziskave.

7. člen **(izdaja soglasja za raziskavo)**

- (1) Ministrstvo izda soglasje za raziskavo, če:
- obstajajo najdbe oziroma materialni dokazi ali posredni pokazatelji, da so na določljivem površju, v zemlji ali v vodi arheološke ostaline,
  - je izvedba raziskave utemeljena, o čemer da predhodno mnenje komisija, in
  - pod pogojem, da jo nadzoruje zavod in jo opravi oseba, ki je strokovno usposobljena za izvajanje arheoloških raziskav.

- (2) V soglasju za raziskavo se določijo:
- osebno ime oziroma naziv in naslov oziroma sedež stranke, ki je vložila vlogo za izdajo soglasja za raziskavo,
  - vrsta, lokacija in obseg raziskave ter pogoji za njeno izvedbo,
  - trajanje veljavnosti soglasja za raziskavo,
  - koda raziskave,
  - izvajalec,
  - vodja raziskave in njegov namestnik ter strokovni sodelavci,
  - vir financiranja,
  - en ali več nadzornikov,
  - začasno in končno mesto hrambe arhiva arheološkega najdišča,
  - rok, v katerem mora vodja raziskave oddati strokovno poročilo o raziskavi iz 20. oziroma 22. člena tega pravilnika,
  - druge sestavine odločbe po zakonu, ki ureja splošni upravni postopek.

- (3) V soglasju za raziskavo se lahko določijo tudi:
- izravnalni ukrep v skladu z 31. členom ZVKD-1,
  - del ali več delov območja z arheološkimi ostalinami ali del ali več delov arheoloških ostalin, ki se ohranjajo na kraju samem zaradi poznejšega preverjanja stratigrafije in arheološke sestave najdišča ali predstavitve arheoloških ostalin,
  - en ali več strokovnih svetovalcev nadzornika raziskave.

(4) (črtan)

3. IZVAJALEC RAZISKAVE

8. člen **(tehnični in prostorski pogoji)**

- (1) Izvajalec raziskave mora razpolagati s kadri, opremo in sredstvi, ki omogočajo izvedbo raziskave v skladu s strokovnimi standardi raziskav in so namenjeni zlasti za:
- prostorske in druge izmere, slikovno in pisno dokumentiranje,
  - začasno hrambo in obdelavo arhiva arheološkega najdišča,
  - zagotovitev zdravja in varnosti pri delu,
  - zavarovanje območja raziskave in arhiva raziskave pred krajo ter vsemi škodljivimi vplivi, ki jih je mogoče predvideti.

(2) Prostori, ki jih za začasno hrambo arheoloških najdb zagotavljajo izvajalci raziskav, morajo ustrezati zahtevam iz 2. točke 7. člena Pravilnika o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (Uradni list RS, št. 47/12) ter predpisom, ki urejajo gradnjo objektov, varnost pred požari, zdravje in varnost pri delu ter varstvo okolja.

9. člen (odgovornosti)

- (1) Izvajalec raziskave je odgovoren za:
1. celovito organizacijo in izvedbo raziskave,
  2. zavarovanje območja raziskave in arhiva arheološkega najdišča pred krajo ter vsemi škodljivimi vplivi, ki jih je mogoče predvideti,
  3. ureditev lokacije ali območja raziskave v skladu s 16. in 24. členom tega pravilnika,
  4. ustrezno začasno hrambo arhiva arheološkega najdišča,
  5. predajo strokovnih poročil v informacijski sistem eArheologija v rokih iz 20. in 22. člena tega pravilnika,
  6. predajo arhiva arheološkega najdišča pristojnemu muzeju v roku iz 33. člena ZVKD-1.

(2) Izvajalec raziskave mora imeti izpolnjene vse obveznosti iz soglasij za predhodno opravljene raziskave, pri čemer ima lahko največ tri neizpolnjene obveznosti, ki zadevajo poročanje in oddajo arhivov arheoloških najdišč v skladu z roki iz 20., 21. in 22. člena tega pravilnika.

10. člen (vodja raziskave)

(1) Vodja raziskave je odgovoren za strokovnost izvedbe raziskave v skladu z izdanim soglasjem za raziskavo in s strokovnimi standardi raziskav ter za oddajo strokovnih poročil o raziskavi. Na terenu mora vodja raziskave zagotoviti zlasti:

- ustreznost uporabljenih metod in tehnik raziskave z vidika vsebine, vrste, datiranja in kompleksnosti najdišča ter posebnih okoliščin raziskave,
- ustreznost in celovitost dokumentacije (dokumentacija o poteku del, dokumentacija prostorskih izmer, dokumentacija stratigrafskih, strukturnih zbiralnih oziroma drugih enot opazovanja, pisna dokumentacija, slikovna dokumentacija, dokumentacija o zbirkah predmetov, dokumentacija o zbirkah vzorcev) in
- ustreznost urejenosti, označenosti, hrambe in primarne konservacije predmetov in vzorcev.

(2) Vodja raziskave sočasno ne more voditi terenskih del več kot ene raziskave.

(3) Če vodja raziskave svojih obveznosti iz soglasja za raziskavo ne more izpolniti pravočasno ali strokovno ustrezno, mora izvajalec raziskave v dveh delovnih dneh od nastanka okoliščin o tem obvestiti nadzornika raziskave in ministrstvo s predlogom ustrezne zamenjave. V tem času opravlja funkcijo vodje raziskav namestnik, imenovan v soglasju za raziskavo. Obveščanje se izvaja v informacijskem sistemu eArheologija.

(4) Vodja raziskave mora biti stalno prisoten na lokaciji raziskave. Če je odsoten, ga nadomešča namestnik. Navzočnost vodje raziskave in njegovega namestnika se evidentira v delovnem dnevniku.

(5) Vodja raziskave mora omogočiti nadzorniku raziskave in inšpektorju, pristojnemu za kulturno dediščino, vpogled v potek, dokumentacijo in rezultate raziskave.

11. člen (pogoji za vodjo raziskave in druge udeležence)

(1) Vodja raziskave je strokovnjak:

- z zaključeno štiriletno ali petletno univerzitetno izobrazbo s področja arheologije ali primerljivega področja v tujini,
- ki ima vsaj pet let delovnih izkušenj v arheologiji po pridobitvi izobrazbe, od tega vsaj dve leti v obdobju zadnjih petih let,
- ki je bil vodja ali namestnik vodje pri vsaj petih raziskavah oziroma vsaj dvakrat vodja ali namestnik vodje raziskave in petkrat arheolog-pomočnik,
- ki je avtor ali soavtor vsaj petih objavljenih ali drugače javno dostopnih končnih strokovnih poročil o raziskavah, ki so po zvrsti in obsegu primerljive s predlagano raziskavo, in
- ki ima ob vlogi za soglasje za raziskavo izpolnjene vse obveznosti iz soglasij za predhodno opravljene raziskave in največ tri neoddana končna strokovna poročila o raziskavah, opravljenih v preteklosti.

(2) Vodja podvodne raziskave mora imeti poleg pogojev iz prejšnjega odstavka potrdilo o ustrezni usposobljenosti za potapljanje (najmanj potapljač 3. stopnje ali tehnični potapljač 1. stopnje iz 3. člena Uredbe o merilih za potapljanje (Uradni list RS, št. 81/03)).

(3) Namestnik vodje raziskave je strokovnjak:

- z zaključeno štiriletno ali petletno univerzitetno izobrazbo s področja arheologije ali primerljivega področja v tujini,
- ki ima vsaj tri leta delovnih izkušenj v arheologiji po pridobitvi izobrazbe,
- ki je bil vodja ali namestnik vodje pri vsaj treh raziskavah in je soavtor ali avtor vsaj dveh objavljenih ali drugače javno dostopnih končnih strokovnih poročil o raziskavah, ki so po zvrsti in obsegu primerljive s predlagano raziskavo, oziroma vsaj petkrat arheolog-pomočnik in je bil vsaj enkrat soavtor ali avtor in sodelavec pri izdelavi treh objavljenih ali drugače javno dostopnih končnih strokovnih poročil o raziskavah, po zvrsti in obsegu primerljivih s predlagano raziskavo.

(4) Arheolog-pomočnik je strokovnjak:

- z zaključeno vsaj triletno univerzitetno izobrazbo s področja arheologije ali primerljivega področja v tujini,
- ki ima vsaj eno leto delovnih izkušenj v arheologiji po pridobitvi izobrazbe in
- ki ima vsaj štiri mesece sodelovanja pri terenskih raziskavah.

(5) Arheolog-pripravnik je strokovnjak z zaključeno vsaj triletno univerzitetno izobrazbo s področja arheologije ali primerljivega področja v tujini.

(6) Potapljač, ki sodeluje pri podvodni raziskavi, mora imeti potrdilo o usposobljenosti za potapljanje (najmanj potapljač 2. stopnje ali tehnični potapljač 1. stopnje iz 3. člena Uredbe o merilih za potapljanje (Uradni list RS, št. 81/03)) in izpolnjevati pogoje za potapljanje z avtonomno potapljaško opremo ali tehnično potapljanje, določene z Zakonom o varstvu pred utopitvami (Uradni list RS, št. 42/07 – uradno prečiščeno besedilo in 9/11) in Uredbo o merilih za potapljanje (Uradni list RS, št. 81/03).

12. člen (neformalna izobrazba)

(1) Pri uveljavljanju usposobljenosti za posamezne strokovne funkcije pri raziskavi se lahko poleg pogojev, ki jih predpisuje ta pravilnik, upošteva tudi neformalno pridobljena izobrazba, ki pomeni vse oblike izobrazbe, pridobljene iz neakreditiranih študijskih programov. Neformalna izobrazba lahko nadomesti del zahtevanih terenskih izkušenj in/ali oddanih poročil.

(2) Komisija lahko za mnenje o ustreznosti neformalne izobrazbe zaprosi reprezentativno strokovno združenje, delujoče v javnem interesu.

13. člen (razmerje z izvajalcem raziskave)

(1) Vodja raziskave, strokovni sodelavci in strokovni sodelavci-specialisti morajo biti v pogodbenem (poslovnem) razmerju z izvajalcem raziskave.

(2) Pri raziskavi lahko sodelujejo poleg domačih tudi tuje fizične in pravne osebe.

4. IZVEDBA RAZISKAVE

14. člen (raziskava)

(1) Raziskava se izvaja v skladu s strokovnimi standardi raziskav, ki so priloga 1 tega pravilnika.

(2) Spremembe strokovnih standardov raziskav sprejme izdajatelj soglasja za raziskave na predlog pristojne komisije pri reprezentativnem strokovnem združenju, delujočem v javnem interesu, ali v dogovoru z njim po predhodnem mnenju komisije.

(3) Za izvajanje neinvazivne raziskave, ki ni del predhodne arheološke raziskave, ni treba izpolnjevati pogojev iz 11. člena tega pravilnika.

(4) Za vsako raziskavo morajo biti zagotovljena zadostna finančna sredstva, s katerimi se opravijo dela na terenu in poterenska obdelava arhiva najdišča ter uredi prostor raziskave po končani raziskavi v skladu z navodili iz zapisnika konservatorskega nadzora iz 16. člena tega pravilnika.

(5) Raziskava je končana, ko je oddan arhiv arheološkega najdišča.

(6) Ministrstvo v 1 letu po uveljavitvi tega pravilnika vzpostavi računalniški sistem za spremljanje izvajanja raziskav. Po vzpostavitvi računalniškega sistema morajo izvajalci raziskav poročati in objavljati dokumente v tem sistemu.

15. člen (obvestilo o začetku raziskave)

Odgovorna oseba izvajalca mora o datumu začetka raziskave vsaj tri delovne dni prej pisno obvestiti v soglasju za raziskavo imenovanega nadzornika raziskave.

16. člen (nadzor nad izvajanjem raziskave)

(1) Vsako raziskavo nadzira vsaj en nadzornik, ki je v soglasju za raziskavo na podlagi predloga komisije imenovan izmed konservatorjev-arheologov zavoda.

(2) Predmet nadzora je skladnost izvedbe raziskave s soglasjem za raziskavo in strokovnimi standardi raziskav. Morebitne spremembe raziskovalnih metod, ki jih določi ali odobri nadzornik, morajo biti utemeljene v zapisniku iz četrtega odstavka tega člena.

(3) Nadzor traja do oddaje arhiva arheološkega najdišča pristojnemu muzeju.

(4) Nadzornik raziskave najmanj enkrat, po potrebi pa večkrat, pregleda raziskavo med njenim potekom in o tem naredi zapisnik o konservatorskem nadzoru, katerega sestava je opredeljena v prilogi 2 tega pravilnika.

(5) Zapisnik o konservatorskem nadzoru vsebuje mnenje nadzornika o tem, ali je raziskava izvedena v skladu s soglasjem za raziskavo in veljavnimi standardi, ter morebitne zahteve za nadaljnje ukrepe varstva.

(6) Zapisnik o konservatorskem nadzoru je obvezen samo pri invazivnih raziskavah.

(7) Kopija zapisnika o konservatorskem nadzoru je sestavni del prvega strokovnega poročila o raziskavi iz 20. člena tega pravilnika.

17. člen **(zahteva za prekinitev raziskave)**

Nadzornik raziskave mora zahtevati, da se raziskava, ki ne poteka v skladu z določbami soglasja za raziskavo, prekine, in o tem nemudoma obvestiti inšpekcijsko službo, pristojno za kulturno dediščino.

18. člen **(predlog za dopolnitev soglasja za raziskavo)**

Če med izvedbo raziskave pride do odkritij, zaradi katerih je treba spremeniti zahteve iz soglasja za raziskavo, vodja raziskave o tem obvesti nadzornika, ki določi ukrepe varstva in predlaga izdajatelju soglasja za raziskavo ustrezno dopolnitev tega soglasja.

19. člen **(ravnanje ob izjemnih odkritjih)**

(1) Če med izvedbo raziskave, potrebne za sprostitev zemljišča za gradnjo, pride do izjemnih odkritij, ki utemeljujejo spremembo projektne dokumentacije, potrebne za pridobitev projektnih pogojev po predpisih, ki urejajo gradnjo objektov, in se ta odkritja niso mogla upoštevati pri izdaji soglasja za raziskavo, mora nadzornik o tem nemudoma pisno obvestiti ministrstvo in naročnika. Pisno obvestilo mora vsebovati opis izjemnih odkritij in utemeljitev, zakaj so posamezne spremembe projektne dokumentacije nujne.

(2) O izjemnosti odkritij odloči organ, ki je izdal soglasje za raziskavo, na podlagi mnenja komisije.

(3) Odločba iz prejšnjega odstavka se vroči naročniku in zavodu, ki lahko zaradi novih okoliščin (izjemno odkritje) v skladu s predpisi, ki urejajo splošni upravni postopek, po uradni dolžnosti obnovi postopek izdaje kulturnovarstvenih pogojev in soglasja za poseg na zemljišču, na katerem se izvaja raziskava.

20. člen **(prvo strokovno poročilo o raziskavi)**

(1) Izvajalec raziskave in vodja raziskave morata v največ 60 dneh po koncu terenskih del raziskave nadzorniku raziskave oddati v pregled prvo strokovno poročilo o raziskavi in njenih rezultatih.

(2) Nadzornik raziskave oddano prvo strokovno poročilo o raziskavi pregleda in ugotovi skladnost s sestavo poročila, kot je določena v prilogi 3 tega pravilnika. Nadzornik raziskave mora v največ 30 dneh strokovno poročilo o raziskavi potrditi oziroma izvajalca raziskave in vodjo raziskave pozvati k dopolnitvi poročila. Izvajalec raziskave in vodja raziskave morata strokovno poročilo o raziskavi popraviti oziroma dopolniti v največ 14 dneh po prejemu poziva iz prejšnjega stavka. Nadzornik raziskave lahko na podlagi odstopanja prvega strokovnega poročila o raziskavi od standardov sestave poročila ali na podlagi strokovne pomanjkljivosti strokovnega poročila o raziskavi poročilo zavrne. Potrjevanje se izvaja v informacijskem sistemu eArheologija.

(3) Prvo strokovno poročilo o raziskavi lahko velja tudi za končno strokovno poročilo o raziskavi pod pogojem, da je tako odločeno v zapisniku o konservatorskem nadzoru iz 16. člena tega pravilnika oziroma v postopku potrjevanja poročila iz prejšnjega odstavka. V tem primeru ni potrebna recenzija iz 23. člena tega pravilnika.

(4) Del prvega strokovnega poročila o raziskavi in njenih rezultatih je zapisnik komisije za potersko obdelavo arhiva arheološkega najdišča za pripravo končnega strokovnega poročila o raziskavi iz 22. člena tega pravilnika. Zapisnik naredi komisija, ki jo sestavljajo vodja raziskave, nadzornik in vsaj en zunanji strokovnjak. Obvezne sestavine zapisnika so določene v prilogi 6 tega pravilnika.

(5) Poročila o izvedenih raziskavah so javno dostopna pod licenco CC BY-ND.

21. člen **(arhiv arheološkega najdišča)**

(1) Arhiv arheološkega najdišča je last države in je izdelan v slovenskem jeziku.

(2) Izvajalec preda arhiv najdišča pristojnemu muzeju, ki je naveden v soglasju za raziskavo.

(3) Arhiv najdišča se kot celota hrani v pristojnem muzeju, če ta izpolnjuje pogoje za hrambo. Drugi upravičenci do dokumentarnega dela tega arhiva prejmejo dokumentacijo v digitalni obliki ali kopiji.

(4) Izvajalec med raziskavo sodeluje s pristojnim muzejem predvsem glede arheoloških najdb, ki zahtevajo posebne konservatorske in varnostne ukrepe.

(5) Časovni roki predaje arhiva najdišča se opredelijo v medsebojnem dogovoru izvajalca raziskave in muzejske ustanove, ki bo arhiv hranila. Čas dokončne predaje ne sme presegati zakonsko opredeljenega roka.

(6) Stroške priprave in oddaje arhiva (embalaža, imobilizacija, primarna zaščita, signiranje) za začasno hrambo in prenos arhiva krije naročnik raziskave.

(7) Vsi posamezni elementi arhiva arheološkega najdišča morajo biti opremljeni s kodo raziskave, tj. vsak posamezen dokument in vsaka posamezna enota zbirke najdb in vzorcev. Koda arhiva arheološkega najdišča je enaka kodi raziskave.

(8) Ob predaji se opravi pregled arhiva arheološkega najdišča. Izvajalec in pristojni muzej podpišeta primopredajni zapisnik. Z veljavno podpisanim zapisnikom arhiv arheološkega najdišča preide v trajno muzejsko hrambo. Kopijo zapisnika prejme izdajatelj soglasja za raziskavo.

(9) Vsebina, sestava in oblika arhiva so določene v prilogi 5 tega pravilnika.

22. člen **(končno strokovno poročilo o raziskavi)**

(1) Dve leti po koncu terenskih del raziskave morata izvajalec raziskave in vodja raziskave v informacijski sistem eArheologija oddati vsebinsko sklenjeno, sistematično urejeno in s strokovno recenzijo usklajeno končno strokovno poročilo o poteku in rezultatih raziskave (recenzija se zahteva samo pri invazivnih raziskavah).

(2) S soglasjem ministrstva in v skladu s priporočili iz zapisnika komisije za poterensko obdelavo arhiva arheološkega najdišča iz 20. člena tega pravilnika se lahko rok za oddajo poročila izjemoma podaljša do pet let po koncu terenskih del.

(3) Obvezne sestavine poročila so določene v prilogi 4 tega pravilnika.

(4) Skladnost končnega strokovnega poročila o raziskavi z zapisnikom poterenske obdelave arhiva arheološkega najdišča potrди nadzornik raziskave. Potrjevanje se izvaja v informacijskem sistemu eArheologija.

23. člen **(recenzija)**

(1) Recenzent, ki poda oceno o strokovni ustreznosti poročila, mora biti strokovnjak z znanstvenim naslovom s področja arheologije. Recenzenta predlaga izvajalec raziskave in potrди nadzornik raziskave. Recenzentov je lahko tudi več.

(2) Recenzent ne sme biti kakor koli poslovno ali osebno povezan z raziskavo, in sicer kot strokovni svetovalec raziskave, avtor ali soavtor poročila oziroma svetovalec pri pripravi poročila, ki ga recenzira.

(3) Stroški recenzije so del stroškov za poizkopavalno obdelavo arhiva najdišča.

(4) Recenzirano poročilo je javno dostopno.

5. UREDITEV ARHEOLOŠKEGA NAJDIŠČA IN KONSERVIRANJE NAJDB

24. člen **(ureditev arheološkega najdišča)**

Najpozneje v enem letu po koncu terenskih del mora biti lokacija ali območje raziskave urejeno in nepremična dediščina zavarovana v skladu z navodili iz zapisnika o konservatorskem nadzoru iz 16. člena tega pravilnika.

25. člen **(konserviranje arheoloških najdb)**

Najpozneje v enem letu po koncu terenskih del morajo biti arheološke najdbe, ki so podvržene propadanju, predane v postopek preventivne in aktivne konservacije konservatorju-restavradorju. Vsi postopki konservacije morajo biti končani do oddaje končnega strokovnega poročila o raziskavi iz 22. člena tega pravilnika.

26. člen (iznos in izvoz dokumentacije)

(1) Iznos in izvoz dokumentacije raziskave v tujino sta mogoča samo v kopiji.

(2) Iznos in izvoz arheoloških najdb v tujino sta mogoča samo z dovoljenjem ministrstva v skladu z zakonsko predpisanimi pogoji.

[Priloga 1: Strokovni standardi arheoloških terenskih raziskav](#)

[Priloga 2: Zapisnik konservatorskega nadzora nad terenskimi deli raziskave](#)

[Priloga 3: Prvo strokovno poročilo o raziskavi](#)

[Priloga 4: Končno strokovno poročilo o raziskavi](#)

[Priloga 5: Sestava arhiva najdišča](#)

[Priloga 6: Zapisnik komisije za poterensko obdelavo arhiva najdišča](#)

Pravilnik o arheoloških raziskavah (Uradni list RS, št. [3/13](#)) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»6. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

27. člen (prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika se preneha uporabljati Pravilnik o postopku za izdajo dovoljenj za arheološka raziskovanja (Uradni list RS, št. 113/00).

28. člen (komisija)

(1) Komisija za arheološke raziskave, ki deluje pri ministrstvu na podlagi pravilnika iz prejšnjega člena, preneha delovati z imenovanjem komisije iz 3. člena tega pravilnika, imenovane v enem mesecu po uveljavitvi tega pravilnika.

(2) Komisija v treh mesecih po uveljavitvi tega pravilnika sprejme poslovnik, s katerim določi način svojega dela.

29. člen
(končna določba)

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o arheoloških raziskavah (Uradni list RS, št. [56/22](#)) vsebuje naslednjo prehodno in končno določbo:

»PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

13. člen
(dokončanje postopkov)

Raziskave, za katere so bile vloge za izdajo soglasja za raziskavo vložene pred začetkom uporabe tega pravilnika, se dokončajo v skladu s Pravilnikom o arheoloških raziskavah (Uradni list RS, št. 3/13).

14. člen
(začetek veljavnosti in uporabe)

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 15. septembra 2022.«.